

КОРПОРАТИВНІ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ ЯК ПРИЧИНА ВИНИКНЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО КОНФЛІКТУ

Ю. М. Жорнокуй,

кандидат юридичних наук, доцент,

провідний науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного

розвитку НАПрН України

У статті зроблена спроба розглянути корпоративні злиття та поглинання як причину виникнення корпоративних конфліктів в акціонерних товариствах. Відсутність у законодавстві України, Росії, Молдови й країн ЄС єдиного підходу до визначення понять «злиття» і «поглинання» є одним із каменів спотикання в гармонізації європейської правової системи. У результаті дослідження зроблено висновок про те, що причиною виникнення корпоративного конфлікту є дії, спрямовані на недружнє злиття (поглинання) товариства-цілі.

Ключові слова: *корпоративний конфлікт, злиття, поглинання, акціонерне товариство, міноритарний акціонер, мажоритарний акціонер, корпоративне управління.*

В іноземній літературі не існує розмежування понять «злиття»¹ і

¹ Законодавство України тлумачить злиття як реорганізацію юридичних осіб, під час якої права і обов'язки кожного з них переходять до новоутвореної юридичної особи відповідно до передавального акта (ст. 104–107 ЦК України). На відміну від законодавства України, нормативний масив інших країн, уживаючи загальну категорію «злиття», передбачає дві його форми:

1) поглинання і створення нової компанії. Законодавство КНР під категорією «поглинання» розуміє аналог українського приєднання (ст. 182 закону «Про компанії» [1, с. 163]);

2) не виділяє окремо двох понять, а оперує двома видами операцій – «злиття внаслідок придбання» і «злиття внаслідок утворення нового товариства» // Третя Директива ЄС № 78/855 від 9 жовтня 1978 року зі злиття публічних акціонерних компаній з обмеженою відповідальністю [2, с. 26–38].

В юридичній літературі немає також єдності думок щодо тлумачення категорії «злиття». Так, І. Т. Тарасов, говорячи про злиття, використовував категорію «фузіонування» і розумів під ним часткову ліквідацію. Він також виокремлював два види злиттів: процес, за яким одна компанія поглинається іншою (аналог сучасного приєднання), і процес, коли дві компанії переходять у третю (аналог сучасного злиття). При цьому

«поглинання»². Відома й звичайна аббревіатура M&A (mergers&acquisition) перекладається як «злиття та поглинання». При цьому під терміном «mergers» розуміється поглинання шляхом придбання цінних паперів або основного капіталу; злиття; об'єднання компаній. Під поняттям «acquisition» – придбання, заволодіння, поглинання компанії.

Прийняття Закону України «Про акціонерні товариства» не розв'язало всіх поточних питань, пов'язаних із корпоративними злиттями й поглинаннями, оскільки перерозподіл корпоративної власності в Україні ще не набув правових рис, що забезпечують порядок здійснення суб'єктивного корпоративного права. Це й зумовлює порушення такого права через зовнішні дії, спрямовані на несумлінне його придбання шляхом застосування механізмів корпоративного злиття й поглинання. Як наслідок такі дії викликають негативну реакцію з боку учасників корпоративних відносин, чий права порушені, і зумовлюють виникнення корпоративного конфлікту. У

вчений визначив два різновиди останнього виду, а саме: ситуацію, коли дійсно створюється нова компанія на нових засадах, і ситуацію, за якої обидві компанії фактично залишаються у своїй основі незмінними, але змінюється лише їх форма і зливається управління [3, с. 583]. Під злиттям, уважає А. А. Бегаєва, необхідно розуміти встановлення контролю над активами, майном компанії шляхом об'єднання юридичних осіб, придбання контрольного пакета акцій, часток юридичної особи [4, с. 2].

² Європейське законодавство визначає поглинання як придбання всіх або частини цінних паперів компанії (у добровільному або обов'язковому порядку), що має на меті отримання контролю над цією компанією (Тринадцята Директива ЄС) [5]. У Великобританії поглинання визнається одним із способів вертикального об'єднання бізнесу шляхом придбання однією компанією контрольного пакета акцій іншої [6, с. 268]. Американське законодавство тлумачить поглинання як придбання контрольного пакета акцій товариства. При цьому поглинання є одним із способів переходу контролю над товариством. Двома іншими є боротьба за довіреності і добровільний продаж акцій контролюючими акціонерами [7, с.711]. Законодавство України категорії «поглинання» не містить.

Категорія «поглинання» досить поширена в науковій літературі. Однак вона також викликає різночитання серед учених. Сьогодні існує три підходи до визначення «поглинання». Перший полягає в тому, що поглинання досліджується як один із способів реорганізації юридичної особи, найбільш близький до злиття або приєднання [8, с. 66]. Прибічники другого підходу пов'язують поглинання з установленням контролю над товариством [9, с. 6–8; 10, с. 76, 77, 80]. Третя ж група вчених вивчає поглинання як об'єднання двох указаних концепцій [11, с. 14]. Вважаємо, що в правовому розумінні було б правильним замість категорії «поглинання» застосовувати поняття «злиття» і «приєднання», оскільки вони вживаються для позначення форми одного процесу – концентрації виробництва шляхом його інтеграції.

зв'язку із цим виникла необхідність перегляду наявного базового законодавства й матеріальної основи здійснення зазначених процесів із метою встановлення аспектів порушення суб'єктивного корпоративного права акціонерів із використанням механізмів злиттів і поглинань як причини виникнення корпоративного конфлікту.

Метою статті є вивчення питань, пов'язаних із правовою регламентацією злиттів і поглинань акціонерних товариств та механізму їх застосування як причини виникнення корпоративного конфлікту.

Приклади перших злиттів і поглинань за кордоном наочно свідчать про те, що вони цілком реально можуть бути способом усунення акціонерів або істотного порушення їх суб'єктивного корпоративного права. У зв'язку із цим процеси злиттів і поглинань за кордоном були обмежені регулюванням, що здійснюється за декількома напрямками, одним з яких є їхнє законодавче регулювання [12, с. 115].

В Україні очевидним є невідповідність між законодавчо оформленими в ЦК України видами реорганізації та економічними процесами, закладеними в категоріях «злиття» і «поглинання». При цьому поняття «злиття» в розумінні ст. 83 Закону України «Про акціонерні товариства» – це не те саме, що має на увазі його тлумачення країн ЄС, а «поглинання» – тим більше відрізняється від «приєднання», закріпленого в ст. 84 зазначеного українського Закону³. Реорганізація є способом припинення товариства. Під час поглинання ж така особа може залишитися. Більше того, зазначені форми реорганізації не відображають усього різноманіття економічних форм реструктуризації.

Визначення реорганізації як складного юридичного складу є важливим під час вирішення питання про її оскарження. Тому що реорганізація – це система дій, навіть за умови їх різного юридичного значення. Під час оспорювання реорганізації можуть визнаватися недійсними виключно окремі

³ Аналогічні норми містить Закон Республіки Молдова «Про акціонерні товариства» (гл. 19), Закон Російської Федерації «Про акціонерні товариства» (ст. 15–17).

юридично значимі дії, що входять до її складу, але не сама реорганізація в цілому. Оспорювання ж дій, що не мають самостійного юридичного (цивільно-правового) значення, і зовсім неможливе; якщо вони були здійснені неналежним чином або ж не були здійснені взагалі, є підстава зважити на відсутність таких дій, а, отже, на те, що фактичний «реорганізаційний» склад залишився незавершеним [13, с. 484-485].

Для того щоб перешкоджати реорганізації АТ, необхідно володіти пакетом акцій, що забезпечує $\frac{1}{4}$ частину голосів на загальних зборах акціонерів, на яких обговорюється відповідне питання. Залишаючи осторонь проблему про доцільність такого підходу, необхідно вказати, що на практиці відповідні норми є значними гарантіями дотримання інтересів акціонерів, що перешкоджають реорганізації АТ. Також для захисту права акціонерів законодавство встановлює систему правил, що забезпечують правочин акціонерів на доступ до інформації про реорганізацію товариства, а також їх право вимагати від нього викупу частини або навіть усіх належних їм акцій.

Таке правило зумовлене тим, що реорганізація значною мірою впливає на структурний і фінансовий стан товариства, що реорганізується, і може спричинити суттєву зміну суб'єктивного корпоративного права акціонера або навіть його припинення. У результаті цього акціонер може втратити інтерес до участі в товаристві-попереднику (якщо воно залишається після реорганізації); умови ж реорганізації, що передбачають припинення корпорації-попередника, можуть виявитися такими, що не викликають інтерес акціонерів до нових організацій- правонаступників. Оскільки рішення про реорганізацію ухвалюється абсолютною більшістю голосів, то обґрунтованою є норма про викуп акцій за їх ринковою ціною на вимогу акціонерів.

Крім реорганізаційних процедур законодавство дозволяє виділити й інші способи злиття і поглинання товариств, а саме: 1) створення на основі юридичної особи дочірнього або залежного товариства; 2) об'єднання юридичних осіб у формі асоціацій та інших організаційних форм;

3) придбання одним товариством активів іншого товариства; 4) купівля акцій товариства (купівля акцій з оплатою в грошовій формі або оплата акцій з оплатою акціями або іншими цінними паперами).

Будь-яке злиття або поглинання АТ, як в Україні, так і за її межами, не є можливим без ряду способів, за допомогою яких і досягається встановлена мета. Як свідчить корпоративна практика, існує чимало способів, що застосовуються юридичними й фізичними особами для злиття або поглинання АТ. Їхній аналіз дає можливість здійснити класифікацію за двома критеріями:

– за безпосереднім об'єктом, на який спрямовані дії поглинача [10, с. 83–84; 14, с. 661]: 1) установлення контролю над менеджментом або особою, що представляють інтереси власника великого пакета акцій; 2) придбання контрольного пакета акцій; 3) банкрутство компанії з подальшим придбанням її активів; 4) установлення контролю над активами;

– за правомірністю дій і заходів, що застосовуються фізичними і юридичними особами [10, с. 94; 15, с. 150], – на способи дружнього поглинання; способи недружнього поглинання та протиправні способи поглинання АТ.

Саме дружнє й недружнє злиття (поглинання) мають особливий інтерес. Це викликано механізмами здійснення відповідних дій. Так, під час дружнього злиття (поглинання) керівний склад і акціонери товариств підтримують відповідні дії (угоди), результатом чого є поліпшення ефективності корпоративного управління. Під час недружнього злиття (поглинання) у керівного складу або в акціонерів товариства виникають антагоністичні позиції щодо майбутньої угоди на підставі втрати існуючої в них можливості впливати на управління товариством чи можливості зменшення ліквідності акцій товариства та їх ринкової вартості. Тому дії, спрямовані на недружнє злиття (поглинання), є підставою виникнення корпоративного конфлікту. Таке затвердження ґрунтується на тому, що в результаті дій, які здійснюються без узгодження з акціонерами, особливо

мажоритарним, або з порушенням процедури (деяких неузгодженостей з органами управління), можуть бути порушені їхні права або законні інтереси.

Технології, що застосовуються під час недружнього поглинання, можуть мати як явно незаконний характер, так і створювати видимість застосування законодавчих норм. До таких способів безпосередньо належать:

1) формування паралельних органів управління або незаконне проведення зборів акціонерів товариства й прийняття рішень, пов'язаних із заміною генерального директора й наглядової ради товариства, що поглинається, ухвалення рішення про схвалення значного правочину з відчуження об'єктів нерухомості або цінних паперів, що перебувають на балансі товариства; внесення змін в установчі документи товариства, яке поглинається. Так, для створення паралельних органів управління в товаристві «загарбники» проводять позачергові загальні збори акціонерів із порядком денним, що містить, як правило, питання про обрання нових органів управління товариства – генерального директора й (або) наглядової ради. Також під час обрання нових органів управління, особливо генерального директора, «загарбники» додатково направляють листи в банки, податкові органи, основним партнерам товариства, органів реєстрації, у яких повідомляють про зміну генерального директора, що, безсумнівно, призводить до дестабілізації діяльності товариства;

2) створення паралельних реєстрів акціонерів і здійснення інших маніпуляцій з ним, наприклад, коли реєстратор (за домовленістю із «загарбником») здійснює незаконне списання акцій з особового рахунку власника контрольного пакета, відкритого в реєстрі акціонерів;

3) перешкоджання акціонерів здійснити суб'єктивне корпоративне право, у т.ч. і правомочність на участь в управлінні товариством. Для перешкоджання акціонерів в здійсненні правомочності з голосування на загальних зборах, як правило, використовуються забезпечувальні способи, передбачені цивільним і господарським законодавством. Найбільше часто використовуваним забезпечувальним способом для блокування здійснення

акціонером голосування є заборона йому голосувати певною кількістю належних йому акцій з окремих питань порядку денного. Як правило, забезпечувальний спосіб супроводжується накладенням арешту на акції з метою недопущення можливості акціонерів передати акції іншому акціонеру або третій особі;

4) зменшення частки участі акціонерів у статутному капіталі АТ. Сутність цього способу полягає в тому, що акціонерами ухвалюється рішення про випуск привілейованих акцій. Відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства» АТ має статутний капітал, розділений на певну кількість акцій⁴. Акціонер, який бере участь у загальних зборах, володіє певною кількістю голосів за принципом «одна акція – один голос». Привілейовані акції за загальним правилом право голосу не надають, за винятком випадків передбачених законом. Цим і користуються під час «розмивання» пакета акцій;

5) незаконне придбання прав на акції товариства. Для придбання прав на акції «загарбники» підробляють передавальне розпорядження або фальсифікують договір, на підставі якого акціонер начебто здійснив відчуження акцій на користь третьої особи («загарбника») з наступним списанням акцій з рахунку акціонера в реєстрі;

6) використання процедури банкрутства АТ;

7) перешкоджання здійсненню діяльності АТ. Часто забезпечувальні способи є невід’ємним інструментом, що використовується «загарбниками» під час корпоративного конфлікту. У літературі [16, с. 73] вказується, що забезпечувальні заходи – це, з одного боку, дуже ефективний спосіб захисту прав і інтересів сторін, але, з другого боку, – це й можливість зловживання процесуальними правами з метою заподіяння серйозних економічних збитків своїм контрагентам;

8) підкуп генерального директора товариства міноритарним акціонером

⁴ Аналогічні норми містять Закон Республіки Молдова «Про акціонерні товариства» (ст. 2), Закон Російської Федерації «Про акціонерні товариства» (ст. 2).

або зовнішнім інвестором із метою укладення з АТ правочинів із розпродажу найціннішого майна, відступлення прав, видачі гарантій і т. ін.;

9) судове оскарження рішень, дій органів управління товариства з метою застосування різних заборон. Завдання «загарбника» полягає не в тому, щоб вирішити спір по суті в органах судової влади, а в тому, щоб застосувати «необхідні» для «загарбника» забезпечувальні заходи. Такими діями є: оскарження дій генерального директора, що може викликати накладення арешту на пакет його акцій у товаристві; заперечування якогось правочину, укладеного генеральним директором, за допомогою чого можна накласти арешт на активи товариства, банківські рахунки і т.д.;

10) створення напруженої, дестабілізуючої ситуації в товаристві серед акціонерів із поширенням інформації про майбутнє його банкрутство, можливе поглинання товариства тощо. Зазначені дії є необхідними для впливу на зменшення вартості акцій товариства й здійснення їх скупки.

На підставі зазначеного виникає питання щодо так званого волевиявлення особи, що поглинається. За умови віднесення конкретного поглинання до класу добровільного або ворожого залишається два основних питання: 1) який з органів товариства «дає згоду» на поглинання і 2) який орган вирішує, чи дійсно поглинання відбудеться «на благо й за згодою власників» [10, с. 95]. Дійсно, пропозиція про поглинання може надійти: 1) тільки керівництву товариства; 2) тільки акціонерам або 3) водночас і першим, і другим.

Ураховуючи перший варіант розвитку подій, у керівництва виникає конфлікт інтересів: з одного боку, зміна контролю над товариством може негативно вплинути на його подальше працевлаштування в товаристві, з другого, – керівництво зобов'язане діяти в інтересах товариства в цілому та його акціонерів. Тобто керівництво повинно не переживати за збереження своїх робочих місць, а всебічно розглянути пропозицію про поглинання й надати акціонерам право вирішувати питання про згоду або незгоду.

Відповідно до ст. 92 ЦК України, юридична особа набуває цивільні

права й обов'язки та здійснює їх через свої органи, що діють відповідно до установчих документів і закону⁵. Орган або особа, які відповідно до установчих документів або закону виступають від імені юридичної особи, зобов'язані сумлінно й розумно діяти в його інтересах і не перевищувати своїх повноважень. Тому повноваження органів управління АТ повинні визначатися його статутом. Це означає, що, ухвалюючи статут або обираючи конкретних осіб до складу органів управління, акціонери заздалегідь погоджуються з рішеннями, прийнятими такими особами в межах їх повноважень.

Відповідно до Першої Директиви ЄС, для третіх осіб повноваження колегіального виконавчого органу обмежуються не статутом, а загальною правосуб'єктністю юридичної особи. Тобто волевиявлення виконавчого органу прирівнюється до волевиявлення товариства в цілому. Зазначену концепцію слід сприймати із двома застереженнями: по-перше, така «необмеженість» компетенції виконавчого органу все ж таки стосується тільки питань управління поточною діяльністю товариства, а по-друге, компетенція є обмеженою у випадках, коли волевиявлення товариства не може бути реалізоване інакше, ніж через інші органи управління. Наприклад, залежно від способу поглинання, питання про доцільність або недоцільність поглинання може належати до компетенції різних органів. Питання про прийняття пропозиції щодо поглинання в класичному розумінні (придбання контрольного пакета акцій) може вирішуватися акціонерами через вищий орган товариства (якщо акції повинні бути викуплені за рішенням загальних зборів і перепродані поглиначу) та індивідуально (якщо поглинач проводить просту скупку акцій «на прохідній заводу»). У разі ж, коли акції вже є в розпорядженні товариства й виконавчий орган має право їх реалізувати, розміщення їх поглиначеві здійснюється без згоди акціонерів.

Під час підготовки недружнього поглинання АТ штучне створення

⁵ Аналогічні норми містить Цивільний кодекс Республіки Молдова (ст. 61) та Цивільний кодекс Російської Федерації (ст. 53).

корпоративного конфлікту розглядається зацікавленими особами як один із прийомів, застосування якого дозволяє дестабілізувати роботу суб'єкта господарювання, що використовується далі для його поглинання [15, с. 150]. У разі недружнього злиття (поглинання) об'єктом є позитивний корпоративний контроль, а предметом – юридичне об'єднання й реорганізація корпорації-ініціатора й корпорації-мети у формі злиття або приєднання.

Агресивна скупка акцій (недружнє поглинання) – це придбання в інших акціонерів контрольного пакета акцій без відома й згоди менеджменту товариства. Наслідками такої поведінки стають значні зміни в складі акціонерів, зміна управлінського блоку компанії й переформування складу ради директорів [17, с. 99] (за законодавством України – наглядової ради). Несприятливими наслідками для акціонерів, що не бажають продавати свої акції в АТ, є ослаблення впливу під час формування органів управління, зміна політики виплати дивідендів і зменшення доходів за акціями.

Процес злиття (поглинання) може здійснюватися інвестором особисто, але на практиці до цієї процедури залучаються спеціалізовані компанії – брокерські фірми, що мають необхідну ліцензію на професійне здійснення діяльності на ринку цінних паперів. У такому випадку мінусом для реальних акціонерів є неможливість вчасно зрозуміти, хто безпосередньо ініціатор процесу скупки.

Найбільш жорсткий спосіб недружнього поглинання – це пряма атака кредитора на товариство, яке йому сподобалося. У цьому разі організація, націлена на товариство, не маючи з ним договірних відносин, але маючи значний бюджет, активно скуповує борги товариства. Після того як організація-агресор набере достатню заборгованість, вона подає позов до господарського суду. По суті в товариства-боржника залишається всього один місяць на погашення заборгованості, оскільки відповідно до ч. 2 ст. 12 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» підготовче засідання суду проводиться не пізніше

чотирнадцятого дня від дня винесення ухвали про прийняття заяви про порушення справи про банкрутство, а за наявності поважних причин (здійснення виплати грошових зобов'язань кредиторам і т. ін.) – не пізніше тридцятого дня. Навіть за наявності діючого виробництва й дебіторської заборгованості за такий короткий строк погасити існуючу заборгованість зможе не кожне товариство.

Слід указати, що відповідно до ст. 1 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» боржником визнається суб'єкт підприємницької діяльності (юридична особа або фізична особа – підприємець), неспроможний виконати протягом трьох місяців свої грошові зобов'язання після настання встановленого строку їх виконання, які підтверджені судовим рішенням, що набрало законної сили, та постановою про відкриття виконавчого провадження. У такому випадку в агресивно налаштованого поглинача виникає можливість, після відкриття провадження у справі про банкрутство, виступити в ролі санатора, у результаті чого майновий комплекс АТ переходить у його управління. Такі дії можуть викликати негативну реакцію акціонерів товариства, яке поглинається, що, як правило, проявляється у здійсненні дій, спрямованих на протидію недружньому поглинанню, що й буде основою виникнення корпоративного конфлікту.

На підставі викладеного вважаємо, що відносини, які існують у процесі дружнього злиття й поглинання, не є корпоративним конфліктом, оскільки ґрунтуються на взаємному волевиявленні сторін. Дії ж, спрямовані на недружнє злиття або поглинання, сполучені з порушенням суб'єктивного корпоративного права акціонерів, їх законних інтересів та інтересів органів управління АТ, можуть викликати протидію з боку зазначених осіб і бути причиною виникнення корпоративного конфлікту.

Звертаємо увагу на деяку непослідовність учених [12, с. 54] сучасного періоду, які всупереч логіці наводять тезу про те, що «недружнє поглинання» є тільки різновидом корпоративних конфліктів. Помилка в такому

твердженні полягає в неможливості вивчення «недружнього поглинання» як корпоративного конфлікту, оскільки відповідні дії можуть бути визнані виключно як причини виникнення конфліктної ситуації в АТ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гражданское законодательство КНР. – М. : Междунар. центр финанс.-эконом. Развития, 1997. – 336 с.
2. Директиви ЄС стосовно корпоративного управління. – К., 1998. – с.
3. Тарасов И. Т. Учение об акционерных компаниях / И. Т. Тарасов. – М. : Статут, 2000. – 666 с.
4. Бегаева А. А. Корпоративные слияния и поглощения: проблемы и перспективы правового регулирования / А. А. Бегаева; отв. ред. Н. И. Михайлов; Российская акад. наук, Ин-т государства и права. – М. : Инфотропик Медиа, 2010. – 256 с.
5. Directive 2004/25/EC of the European Parliament and the Council of 21 April 2004 on takeover bids // Official Journal of the European Union. – 2004. – L142/12.
6. Кибенко Е. Р. Корпоративное право Великобритании. Законодательство. Прецеденты. Комментарии / Е. Р. Кибенко. – К. : Юстиніан, 2003. – 368 с.
7. Hamilton R. Corporation Finance. Cases and materials / R. Hamilton. – St. Paul, 2001. – 930 p.
8. Калашников Г. Слияния и поглощения акционерных обществ по праву ЕС и России: процедурные вопросы / Г. Калашников, Т. Шарипов // Слияния и поглощения. – 2005. – № 2 (24). – С. 66–71.
9. Ионцев М. Г. Корпоративные захваты: слияния, поглощения, гринмэйл / М. Г. Ионцев. – М. : Ось-89, 2006. – 224 с.
10. Рябота В. В. Захист прав акціонерів при злитті та поглинанні акціонерних товариств в Україні : монографія / В. В. Рябота. – К. : Вид. дім «Киево-Могилянська акад.», 2007. – 159 с.
11. Samoilenko V. Mergers & Acquisitions in Ukraine / V. Samoilenko // The Ukrainian Journal of Business Law. – 2006. – September. – P. 14.
12. Данельян А. А. Корпорация и корпоративные конфликты / А. А. Данельян. – М. : Камерон, 2007. – 192 с.
13. Корпоративное право: Актуальные проблемы теории и практики / под. общ. ред. В. А. Белова. – М. : Юрайт, 2009. – 678 с.
14. Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики / В. М. Кравчук. – К. : Істина, 2005. – 720 с.

15. Бочарова О. Способи поглинання акціонерних товариств / О. Бочарова // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 10. – С. 149–151.
16. Кухарева О. А. Значение обеспечительных мер в защите прав акционеров / О. А. Кухарева // Вестник Волжского ун-та им. В. Н. Татищева.– Тольяти, 2004. – Вып. 41. – С. 66–73.
17. Андреева А. Р. Правовое регулирование корпоративных конфликтов по законодательству Российской Федерации : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / А. Р. Андреева. – М., 2011. – 185 с.

КОРПОРАТИВНЫЕ СЛИЯНИЯ И ПОГЛОЩЕНИЯ КАК ПРИЧИНА ВОЗНИКНОВЕНИЯ КОРПОРАТИВНОГО КОНФЛИКТА

Жорнокуй Ю.М.

В статье сделана попытка рассмотреть корпоративные слияния и поглощения как причину возникновения корпоративных конфликтов в акционерных обществах. Отсутствие в законодательстве Украины, России, Молдовы и стран ЕС единого подхода к определению понятий «слияния» и «поглощения» является одним из камней преткновения в гармонизации европейской правовой системы. В результате исследования сделан вывод о том, что причиной возникновения корпоративного конфликта является действия, направленные на недружественное слияние (поглощение) общества-цели.

Ключевые слова: корпоративный конфликт, слияние, поглощение, акционерное общество, миноритарный акционер, мажоритарный акционер, корпоративное управление.

CORPORATE MERGERS AND ABSORPTIONS AS THE CAUSE OF THE CORPORATE CONFLICT'S ORIGIN.

Zhornokuy Y.M.

An attempt to study the external actions directed on unfair acquisition of corporate right as the cause of corporate conflicts' origin within joint-stock companies is made in the article. The absence of a unique approach to the definition of the terms «merger» and «absorption» in the legislation of Ukraine, Russia, Moldova and the EU countries, is one of the stumbling blocks in the harmonization of European legal system.

The result of the research is the conclusion that the cause of a corporate conflict's origin is actions directed on a hostile merger (absorption) of the target company.

The technologies used while a hostile absorption can have both manifestly illegal character and create the appearance of using legislative norms. While preparing a hostile absorption of a

joint-stock company, artificial creation of a corporate conflict is considered by interested parties as one of the techniques. Its use allows to destabilize the business entity's activity and further is used for the absorption. The author believes that in the case of a hostile merger (absorption) the object is a positive corporate control, and the subject is the legal merger and reorganization of the initiator corporation, and the target corporation in the form of a merger or acquisition.

The most strict way of a hostile absorption is a direct attack of a creditor on the target company. Such a mechanism may be implemented in the process of the bankruptcy proceedings, that is confirmed by the provisions of the Law of Ukraine «About the Reconstruction of the Debtor's Solvency or its Recognition as a Bankrupt», when the invader organization without having any contractual relations with the target company actively buys its debts. The result of these actions is, on the one hand, the initiation of the proceedings for bankruptcy by the invader organization and on the other hand - resistance to such proceedings by the other stockholders, which inevitably leads to a corporate conflict between the stockholders of the target company.

Key words: corporate conflict, merger, absorption, joint-stock company, minority stockholder, majority stockholder, corporate management.